

Διδαχή τήν Κυριακή τῶν Ἀπόκρεω γιά τή δεύτερη ἔλευση τοῦ Χριστοῦ

«Ὅταν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ...»¹

ΑΓΑΠΗΤΟΙ ἀδελφοί! Δέν πάει πολὺς καιρὸς πού εἶδαμε τὸν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό νά ἔχει γεννηθεῖ σέ μιά σπηλιά, νά ἔχει σπαργα-
νωθεῖ, νά ἔχει ἀποτεθεῖ σ' ἓνα παχνί², νά ἔχει λάβει μαζί μέ τήν ἀνθρώπινη φύση καί ὅλες τίς ἀνθρώπινες ἀδυναμίες ἐκτός ἀπό τήν ἁμαρτία. Δέν πάει πολὺς καιρὸς πού Τόν εἶδαμε νά κινδυνεύει ἀπό τό φο-
νικό μαχαίρι τοῦ Ἡρώδη, νά διαφεύγει καί νά διασωζε-
ται στήν Αἴγυπτο, νά ἐπιστρέφει στήν Ἰουδαία, νά μὴν παραμένει στήν ἐπικίνδυνη ἐκείνη περιοχή, νά φεύγει γιά τή Γαλιλαία καί νά ἐγκαθίσταται στή φτωχή καί ἄσημη πόλη Ναζαρέτ, νά δέχεται τό Βάπτισμα ὅπως ἐκεῖνοι πού τό εἶχαν ἀνάγκη, νά κηρύσσει τή μετάνοια καί τήν ἔλευση τῆς οὐράνιας βασιλείας³. Δέν πάει πολὺς καιρὸς πού τά εἶδαμε ὅλα αὐτά.

Καί τώρα πρόκειται νά δοῦμε ἓνα ἄλλο, ἓνα πολὺ ἐκπληκτικό θέαμα. Γιά νά τό δοῦμε, ὅμως, πρέπει νά γίνουμε ἄξιόι του, ὅσο αὐτό εἶναι δυνατό σέ ἀνθρώπους,

1. Μαθ. 25:31.

2. Βλ. Λουκ. 2:7.

3. Βλ. Μαθ. 2:1-23· 3:13-17· 4:17.

καθαρίζοντας τά πνευματικά μας μάτια, τά μάτια τοῦ νοῦ καί τῆς καρδιᾶς, μέ τόν ἀγώνα τῆς νηστείας. Ἡ νηστεία θά ἀδυνατίσει τή σάρκα μας, κι ἔτσι αὐτό τό παραπέτασμα, μέ τό ὁποῖο καλύπτεται ἡ πνευματική μας φύση, θά χάσει τήν ἀδιαπέραστη παχύτητά του καί δέν θά μᾶς ἐμποδίσει νά δοῦμε μέ τήν πρέπουσα καθαρότητα, πίστη καί κατάνυξη τόν σταυρωμένο γιά τή σωτηρία μας Κύριο νά γκρεμίζει ἀπό τόν Σταυρό Του καί μέ τόν Σταυρό Του ὅ,τι σάν τεῖχος μᾶς χωρίζει ἀπό τόν Θεό⁴.

Θά δοῦμε, ὅμως, κι ἓνα δεύτερο θέαμα, θέαμα φοβερό καί τρομερό: τή δεύτερη ἔλευση τοῦ Χριστοῦ στή γῆ. Ἡ πρώτη ἔλευσή Του μπορεῖ νά παρασταθεῖ εὐλαβικά στόν νοῦ μας ὡς ἱστορικό γεγονός. Ἡ δεύτερη περιγράφεται προφητικά ἀπό τόν ἴδιο τόν Κύριο στό Εὐαγγέλιο. Περιγράφεται μέ τρόπο τόσο ζωντανό καί παραστατικό, πού συγκλονίζει σωτήρια τίς ψυχές μας ἀπό τόν θεῖο φόβο καί τίς ξυπνᾶ ἀπό τόν βαθύ ὕπνο τῆς ἀμέλειας, τῆς ραθυμίας καί τῆς ἀδιαφορίας γιά τήν αἰωνιότητα, ἓναν ὕπνο στόν ὁποῖο μᾶς ἔχει ρίξει ἡ σαρκική ζωή μας.

«Ὅταν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ...».

Ἡ βαθιά καί διαρκῆς ταπείνωση χαρακτήριζε τήν πρώτη ἔλευση καί τή διαμονή τοῦ Κυρίου μας στή γῆ. Δέν ἔδωσε καμιά σημασία ὁ Χριστός σέ ὀτιδήποτε σέβεται καί ἐκτιμᾶ ὁ κόσμος. Δέν θέλησε νά ἐμφανιστεῖ μέσα στή λάμψη καί τή βροντή τῆς ἐπίγειας δόξας. Δέν θέλησε νά ἐμφανιστεῖ μέ πομπή καί μεγαλοπρέπεια. Δέν θέλησε νά ἐμφανιστεῖ μέσα σέ πολύβουες γιορτές καί πανηγύρια. Ἦρθε στή γῆ, ὅπως ἔπρεπε νά ἔρθει στόν

---

4. Πρβλ. Ἐφ. 2:14.

τόπο όπου είχαν εξοριστεί οι παραβάτες της θείας εντολής. Έμεινε και έδρασε στη γη, όπως έπρεπε να μείνει και να δράσει σ' έναν τόπο θλίψεων και συμφορών, όπου είχαν ριχθεί από τό ύψος του παραδείσου οι παραβάτες της θείας εντολής. Έμεινε και έδρασε στη γη ως Λυτρωτής εκείνων που είχαν χάσει τον δρόμο τους, συμμετέχοντας σ' όλα τά παθήματα της άμαρτωλής ανθρωπότητας. Ήταν σάν ένας από τους φτωχούς και βασανισμένους ανθρώπους. Ήταν ένας στρατοκόπος, ό οποίος δέν είχε που να γείρει τό κεφάλι⁵. Ήταν κατατρεγμένος, συκοφαντημένος, άτιμασμένος. Μολταυτα, πάντοτε στό κακό ανταπέδιδε καλό. «Ο Υίός του Άνθρώπου δέν ήρθε για να καταστρέψει ανθρώπους, αλλά για να τους σώσει»⁶. Καί τελείωσε τήν επίγεια πορεία Του μέ θάνατο μαρτυρικό και έξευτελιστικό, μέ τόν θάνατο τών κακούργων και τών δούλων, οί όποιοι δέν είχαν δικαίωμα ούτε να πεθάνουν όπως οί πολίτες της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας. Τέτοια ήταν ή πρώτη έλευση του Υίου του Θεού στη γη.

Στόν κατάλληλο καιρό θά πραγματοποιηθεί και ή δεύτερη έλευσή Του. Τότε «ό Υίός του Άνθρώπου», που συγχρόνως είναι και Υίός του Θεού, θά έρθει «μέ τή δόξα Του». Η πρώτη έλευσή Του ήταν έλευση Λυτρωτή, που είχε λάβει, όπως είπαμε, μαζί μέ τήν ανθρωπινή φύση και όλες τίς ανθρωπινες αδυναμίες, για να τις καταργήσει μέ τή δύναμη του Σταυρού Του. Η δεύτερη έλευσή Του θά είναι έλευση Κριτή, που θά ζητήσει από τους ανθρώπους να λογοδοτήσουν για τή διαγωγή τους, δηλαδή για τήν άξιοποίηση ή μή του λυτρωτικού Του έργου. Θά έρθει, λοιπόν, «ό Υίός του Άνθρώπου μέ τή

---

5. Βλ. Μαθ. 8:20.

6. Λουκ. 9:56.

δόξα Του καί θά Τόν συνοδεύουν ὅλοι οἱ ἅγιοι ἄγγελοι... Τότε θά συναχθοῦν μπροστά Του ὅλα τά ἔθνη», προκειμένου νά κριθοῦν γιά τά ἔργα τους καί, ἀνάλογα μ' αὐτά, νά ἀμειφθοῦν ἢ νά τιμωρηθοῦν.

Μόλις μάθουμε ὅτι ἐπίκειται ἡ ἔλευση κάποιου ἐπίγειου ἄρχοντα ἢ δικαστῆ, φροντίζουμε νά τακτοποιήσουμε τά ἔργα μας ἔτσι ὥστε αὐτός νά μᾶς ἐπιδιοκιμάσει. Πολύ περισσότερο πρέπει νά μᾶς ἀνψυχεῖ καί νά μᾶς φοβίζει ἡ κρίση τοῦ Χριστοῦ, κρίση ἀπό τήν ὁποία ἐξαρτᾶται ἡ αἰώνια κατάσταση τοῦ καθενός μας. Ὁ Κριτής εἶναι φοβερός, ἀνείπωτα φοβερός. Εἶναι φοβερός γιά τό θεῖο μεγαλεῖο Του, εἶναι φοβερός γιά τήν παντοδυναμία Του, εἶναι φοβερός, ἐπειδή ἀπό τό βλέμμα Του, πού φτάνει ὡς τά βάθη τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, δέν ξεφεύγει οὔτε ἡ πύ μύχια σκέψη μας, οὔτε τό πύ λεπτό αἶσθημά μας. Οἱ δικαιολογίες μας δέν θά ἐπηρεάσουν τήν κρίση Του. «Κανένας ἄνθρωπος δέν θά βρεθεῖ ἀπόλυτα δίκαιος μπροστά Του»⁷, ὅχι μόνο ὁποιος ἔχει νεκρωθεῖ ἀπό τήν ἁμαρτία, ἀλλά καί ὁποιος ἔχει ζήσει τή ζωή τῆς ἀρετῆς. «Θά βγεῖς νικητής στήν κρίση Σου»⁸, ψάλλει στόν ἐρχόμενο Κριτή ὁ θεόπνευστος προφήτης.

Τρόμος θά κυριέψει ὅλους τούς ἀνθρώπους, ὅχι μόνο τούς ἁμαρτωλούς ἀλλά καί τούς δικαίους, ὅταν θά σταθοῦν μπροστά στόν Κριτή.

Οἱ ἁμαρτωλοί θά τρέμουν ἀπό τήν ἀπόγνωση, ἀπό τή φρίκη γιά τά ἐπικείμενα αἰώνια καί ἀφόρητα βάσανά τους, ἀπό τό πρωτόγνωρο δέος πού θά τούς προξενεῖ τό θέαμα τῆς συντέλειας τοῦ κόσμου. Θά φωνάζουν στά βουνά καί στά βράχια: «Πέστε πάνω μας καί κρύψτε μας

7. Ψαλμ. 142:2.

8. Πρβλ. Ψαλμ. 50:6.

ἀπ' Αὐτόν πού κάθεται στόν θρόνο καί ἀπό τήν ὀργή τοῦ Ἄρνιου. Ἔφτασε ἡ μεγάλη μέρα τῆς ὀργῆς Του, καί ποιός μπορεῖ νά τήν ἀντέξει;»⁹. Τρέμοντας, θ' ἀρχίσουν τότε νά δοξολογοῦν τόν Πλάστη, ἀλλά θά εἶναι ἀργά. Ὅταν ὁ Πλάστης ἔκρυβε τήν ἀπρόσιτη καί ἀβάσταχτη δόξα Του μέ τό κάλυμμα τῆς ταπεινώσεως, τό πλάσμα μποροῦσε ἐλεύθερα νά σκέπτεται καί νά αἰσθάνεται, ἐλεύθερα νά μιλάει καί νά ἐνεργεῖ. Ὅταν, ὅμως, ὁ Πλάστης θά ἐμφανιστεῖ «μέ τή δόξα Του», ἡ ἐλευθερία τοῦ πλάσματος θά σβήσει στή θέα αὐτῆς τῆς μεγαλειώδους δόξας, ὅπως συμβαίνει καί τώρα νά σβήνει ἡ ἐλευθερία μας στή θέα ἀπροσδόκητων καί συνταρακτικῶν γεγονότων. Ἀκόμα καί οἱ μεγαλύτεροι ἐχθροί τοῦ Κυρίου, τά μέλη τοῦ Μεγάλου Συνεδρίου τῶν Ἰουδαίων, πού Τόν σταύρωσαν καί Τόν βλασφημοῦσαν μέ μίσος, ὅταν Ἐκεῖνος ἔρθει ὡς Κριτής, θά Τόν ὑποδεχθοῦν μέ δοξολογικές κραυγές, ὅπως τό προεῖπε ὁ Ἰδιος: «Θά δεῖτε τόν Υἱό τοῦ Ἀνθρώπου νά κάθεται στά δεξιά τοῦ Θεοῦ καί νά ἔρχεται πάνω στά σύννεφα τοῦ οὐρανοῦ. Σᾶς βεβαιώνω πώς δέν θά μέ δεῖτε πιά, ὡς τήν ὥρα πού θά πεῖτε: "Εὐλογημένος Αὐτός πού ἔρχεται σταλμένος ἀπό τόν Κύριο!"»¹⁰.

Θά τρέμουν, ὅμως, καί οἱ δίκαιοι μπροστά στήν ἀπειρη δόξα τοῦ Κριτῆ. Θά τρέμουν, γιατί, ἂν καί θά εἶναι ντυμένοι μέ τίς ἀρετές τους, αὐτές θά τοὺς φαίνονται σάν φτωχικά παλιόρουχα στό φῶς τῆς ὑπέρτατης Ἀρετῆς. Ἔτσι, μή βλέποντας τίς ἀρετές τους ὡς ἐχέγγυα θείου ἐλέους, θά ἀποθέσουν κάθε ἐλπίδα τους γιά σωτηρία στήν ἀπειρη θεία ἀγαθότητα. Ἀκόμα καί οἱ ἄγγελοι θά κυριευθοῦν τότε ἀπό σύγχυση καί φόβο, καθῶς θά τοὺς

---

9. Ἀποκ. 6:16-17.

10. Μαθ. 26:64· 23:39.

ἀποκαλυφθεῖ ὄλο τό μεγαλεῖο τοῦ Θεοῦ¹¹, ὁ ὁποῖος «ἔδωσε στόν Υἱό ὄλη τήν ἐξουσία νά κρίνει τούς ἀνθρώπους, ἔτσι ὥστε ὄλοι νά τιμοῦν τόν Υἱό, καθώς τιμοῦν τόν Πατέρα»¹². Ἡ ἀναίσθητη ὑλική φύση δέν θ' ἀντέξει τό βλέμμα τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. «Ὁ οὐρανός θά ἐξαφανιστεῖ ὅπως τυλίγεται μεμιᾶς ἓνα κυλινδρικό χειρόγραφο, καί ὄλα τά βουνά καί τά νησιά θά μετακινηθοῦν ἀπό τή θέση τους»¹³.

Γιά νά δικαιωθεῖ καί νά ἐλεπθεῖ κανεῖς στό κριτήριο τοῦ Χριστοῦ, θά τοῦ ζητηθεῖ ἡ εὐσπλαχνία ὡς ἔμπρακτη ἔκφραση καί χειροπιαστή ἀπόδειξη τῆς ἀγάπης. «Εὐσπλαχνία θέλω καί ὄχι θυσία»¹⁴, ἔχει πεῖ ὁ φοβερός καί ἀμερόληπτος Κριτής. Ἡ εὐσπλαχνία θά χαρίσει τή δικαίωση σ' ἐκείνους πού τήν ἀγάπησαν, ἐνῶ θά προξενήσει τήν καταδίκη ἐκείνων πού τήν ἀπαρνήθηκαν. Ἡ εὐσπλαχνία θά σταθεῖ μέ παρρησία μπροστά στόν Κύριο καί θά Τοῦ παρουσιάσει τούς ἐργάτες της.

Ἡ εὐσπλαχνία, λοιπόν, θά παρουσιάσει στόν Χριστό ἐκείνους πού τήν ἐργάζονταν ὑλικά μέ τήν ἐλεημοσύνη, ἐκείνους πού ἔδιναν τροφή στους πεινασμένους ἀδελφούς, πού δέχονταν στό σπίτι τους τούς κουρασμένους ὁδοιπόρους, πού ἔντυναν τούς γυμνοὺς, πού ἐπισκέπτονταν τούς ἀρρώστους καί τούς φυλακισμένους.

Ἡ εὐσπλαχνία θά παρουσιάσει στόν Χριστό ἐκείνους πού τήν ἐργάζονταν μυστικά, μέσα στίς καρδιές τους, ἀποφεύγοντας τήν κατάκριση τῶν ἀδελφῶν γιά τά σφάλματά τους, συγχωρώντας τους γιά τίς προσβολές, τίς ἀδικίες καί κάθε φταιξιμο ἀπέναντί τους, ἀνταποδίδοντας τους τίς κατάρεις μέ εὐχές καί τίς βλάβες μέ εὐεργεσίες.

11. Βλ. Λουκ. 21:26.

12. Ἰω. 5:22-23.

13. Πρβλ. Ἀποκ. 6:14.

14. Μαθ. 9:13.

Ἡ εὐσπλαχνία θά παρουσιάσει στόν Χριστό τούς καλούς ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας, πού πρόσφεραν στους ἀδελφούς τους τήν ἀφθαρτη τροφή τοῦ θείου λόγου, πού ἔντυναν μέ τούς χιτῶνες τῶν ἀρετῶν τούς γυμνωμένους ἀπό τήν ἁμαρτία, πού θεράπευαν μέ φάρμακα πνευματικά τίς ἄρρωστες ψυχές, πού ἐπισκέπτονταν ἀκούραστα μέ τίς διδαχές τους τούς κλεισμένους στίς σκοτεινές φυλακές τῆς ἀπιστίας καί τῆς πλάνης.

Ἡ εὐσπλαχνία θά παρουσιάσει στόν Χριστό τούς ταπεινούς μοναχούς, πού ἀπέκτησαν τή μυστική καί οὐσιώδη γνώση τοῦ ἔνοικου τῆς ψυχῆς τους Κυρίου, πού πεινοῦσαν ἀκόρεστα γιά τήν εὐαγγελική δικαιοσύνη, πού ἀγωνίζονταν ἰσόβια νά οικειωθοῦν τήν ἀγιότητα, πού καθαρίστηκαν ὄχι μόνο ἀπό τά αἰσχρά πάθη ἀλλά κι ἀπό τίς λεπτές ἀδυναμίες τῆς μεταπτωτικῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, φτάνοντας ἔτσι στήν πνευματική ἐλευθερία.

Ἡ εὐσπλαχνία θά παρουσιάσει στόν Χριστό κι ἐκεῖνους πού τήν ἔδειξαν στόν ἑαυτό τους, ἐξετάζοντας μέ ἐπιμέλεια τήν ψυχή τους καί ἐλευθερώνοντάς την μέ τή μετάνοια ἀπό τή φτώχεια, τήν ἀρρώστια καί τή φυλακή τῆς ἁμαρτίας. Μιά σκληρή καρδιά δέν μπορεῖ νά μετανοήσει. Γιά νά μαλακώσει, λοιπόν, ἡ καρδιά, πρέπει νά γεμίσει ἀπό εὐσπλαχνία γιά τήν ἴδια, πού βρίσκεται στήν οἰκτρή κατάσταση τῆς ἁμαρτωλότητας. Τότε μόνο θ' ἀφήσει τήν κατάκριση τῶν ἄλλων, θά συγκεντρώσει ὅλη της τήν προσοχή στόν ἑαυτό της καί, ἀφοῦ τόν καταδικάσει σωτήρια, θά βάλει πάνω στίς πληγές της τό φάρμακο τῆς μετάνοιας.

Ὁ Χριστός μέ τόν ἴδιο Του τόν ἑαυτό λύτρωσε ὀλόκληρη τήν ἀνθρωπότητα καί κάθε ἄνθρωπο ξεχωριστά ἀπό τήν ἁμαρτία. Στόν ἄνθρωπο πού θά δείξει εὐσπλα-

χνία ἔστω καί στόν ἑαυτό του μόνο —τρέφοντας τήν πεινασμένη ψυχή του μέ τόν λόγο τοῦ Θεοῦ, ποτίζοντας τήν μέ αἰσθήματα ἀγιοπνευματικά, ἀπομακρύνοντάς τιν ἀπό τόν ὀλέθριο δρόμο τῆς ἁμαρτίας καί ὀδηγώντας τιν στό σωτήριο καταφύγιο τῆς εὐσέβειας, ντύνοντάς τιν μέ τόν χιτώνα τῶν καλῶν ἔργων, γιαιτρεύοντάς τιν μέ τήν Ἐξομολόγησι καί τήν ἐνάρετη διαγωγή, βγάζοντάς τιν ἀπό τή φυλακή τῆς σαρκικῆς σκέψεως καί καταστάσεως, χαρίζοντάς τιν τήν ἐλευθερία τῆς πνευματικῆς σκέψεως καί καταστάσεως—, σ' αὐτόν τόν ἄνθρωπο θά ἀναγνωριστεῖ ἀπό τόν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό πώς, ὅσα ἔκανε, τά ἔκανε στόν Ἰδιο.

“Ὅλους, λοιπόν, τοὺς ἐργάτες τῆς θά τοὺς παρουσιάσει ἡ εὐσπλαχνία στόν Χριστό, ἰκετεύοντάς Τον νά τοὺς ἐλεήσει καί νά τοὺς χαρίσει τήν αἰώνια μακαριότητα. Κι Ἐκεῖνος θά τοὺς πεῖ: «Ἐλᾶτε, οἱ εὐλογημένοι ἀπ' τόν Πατέρα μου, κληρονομήστε τή βασιλεία πού σᾶς ἔχει ἐτοιμαστεῖ ἀπ' τήν ἀρχή τοῦ κόσμου. Γιατί πείνασα, καί μοῦ δώσατε νά φάω, δίψασα, καί μοῦ δώσατε νά πιῶ, ἦμουν ξένος, καί μέ περιμαζέψατε, ἦμουν γυμνός, καί μέ ντύσατε, ἦμουν ἄρρωστος, καί μέ ἐπισκεφθήκατε, ἦμουν φυλακισμένος, καί ἦρθατε νά μέ δεῖτε... Σᾶς βεβαιώνω πώς, ἀφοῦ τά κάνατε αὐτά γιά ἕναν ἀπό τοὺς ἄσημους ἀδελφούς μου, τά κάνατε γιά μένα»¹⁵.

Ἄγνωστες εἶναι ἡ μέρα καί ἡ ὥρα πού ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ θά ἔρθει γιά τή γενική Κρίσι, διακόπτοντας τή ζωή τοῦ κόσμου. Ἄγνωστες εἶναι ἡ μέρα καί ἡ ὥρα πού, μέ ἐντολή τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ἡ ἐπίγεια ζωή τοῦ καθενός μας θά διακοπεῖ, κι ἐμεῖς, ἀφοῦ χωριστοῦμε ἀπό τό σῶμα, θά ὑποβληθοῦμε στή μερική Κρίσι, κατά τήν

---

15. Ματθ. 25:34-36, 40.

όποια θά λογοδοτήσουμε προκαταρκτικά γιά τήν ἐγκόσμια διαγωγή μας.

Άγαπητοί ἀδελφοί! Ἦς ἀγρυπνοῦμε καί ἄς ἐτοιμαζόμαστε γιά τή φοβερή Κρίση, πού μᾶς περιμένει στά σύνορα τῆς αἰωνιότητος καί πού θά καθορίσει ἀμετάκλητα τήν αἰώνια κατάστασή μας. Ἦς ἐτοιμαζόμαστε, ἀποκτώντας ὅλες τίς ἀρετές. Ἦς ἐτοιμαζόμαστε, ἀποκτώντας ιδιαίτερα τήν εὐσπλαχνία, πού ἀποτελεῖ τή συγκεφαλαίωση καί τήν ἐπίστεψη ὄλων τῶν ἀρετῶν. Κι αὐτό γιατί ἡ ἀγάπη, τό κίνητρο τῆς εὐσπλαχνίας, δένει ὅλες μαζί τίς ἀρετές σ' ἓνα σύνολο, τή χριστιανική τελειότητα¹⁶. Ἡ εὐσπλαχνία ἐξομοιώνει τούς ἀνθρώπους μέ τόν Θεό¹⁷.

«Μακάριοι ὅσοι δείχνουν ἔλεος στούς ἄλλους, γιατί σ' αὐτούς θά δείξει ὁ Θεός τό ἔλεός Του»¹⁸. Ἀπεναντίας, «στήν τελική Κρίση δέν θά ὑπάρχει ἔλεος γιά ὅποιον δέν ἔδειξε εὐσπλαχνία»¹⁹. Ἀμήν.

16. Πρβλ. Κολ. 3:14.
18. Ματθ. 5:7.

17. Βλ. Ματθ. 5:44-48.
19. Ἰακ. 2:13.